

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2031 : ANY XXXIX

10 cèntims — Atrassats: 20

BARCELONA 30 DE NOVEMBRE DE 1917

LA NOSTRA BARCELONA

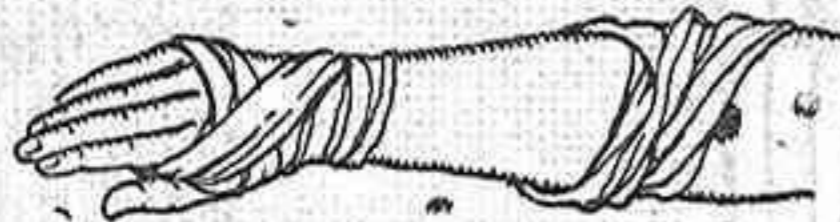
— Oh, dolça ciutat neutral,
i que'n series d'hermosa,
si estiguessis bé de teca
i combustible per coure-la!

PERFUMEUVOS amb LOCIONS de "MYRURGIA"

Capillos ROSYAL'S

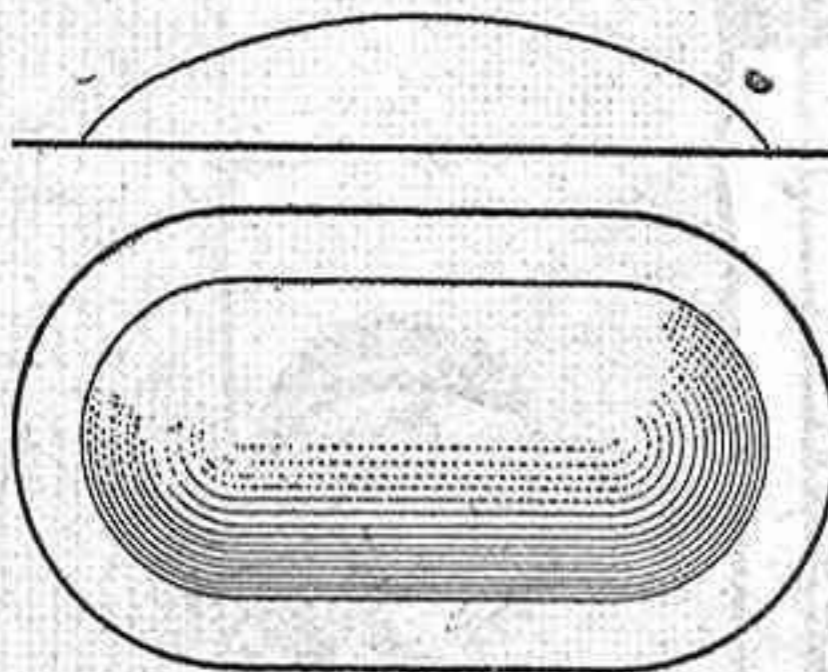
El substitut ideal dels embenatges

Per a resguardar de l'infecció, cops, rascades, tota mena de grans, petites ferides, llagues i VACUNES

ELS EMBENATGES:

Difícils i embrassosos

...los Capillos Rosyal's presentan las estimables ventajas de una gran rapidez de facilidad de colocación, así que una fuerte adherencia apesar de la traspiración cutánea.
...ciertamente son muy útiles, ya que se amoldan perfectamente al miembro lesionado y pueden colocarse en sitios de difícil vendaje.
...creo tienen un valor inestimable para las VACUNAS, por evitar la enojosa espera de 15 ó 20 minutos antes de poderla cubrir con materia alguna en contacto.
...por su cierre hermético, evitan la evaporación rápida de ciertos medicamentos y por lo tanto, estos ejercen durante mayor espacio de tiempo su acción curativa.

L'important casa cinematogràfica L. GAUMONT, considerant aquest invent espanyol d'interès general, ha volgut filmar algunes curioses aplicacions dels Capillos Rosyal's per a les seves conegudes "Actualidades Gaumont" que des del 5 de desembre pròxim se exhibiran en els principals cines de Espanya

Als 1140 metges inscrits a Barcelona, en l'impossibilitat material de visitar-los personalment s'hi ha dirigit per carta l'inventor, per a acompanyar-hi unes mostres i pregant-los, se servissin donar la seva autoritzada opinió amb el fi d'atendre totes aquelles modificacions o millores que el bon criteri d'ells aconsellessin :: Vegin-se a continuació algunes valioses opinions rebudes fins a la fetxa

...los Capillos Rosyal's presentan las estimables ventajas de una

...Los considero muy prácticos porque mantienen perfectamente sin presión, el medicamento y el algodón necesarios para la curación.

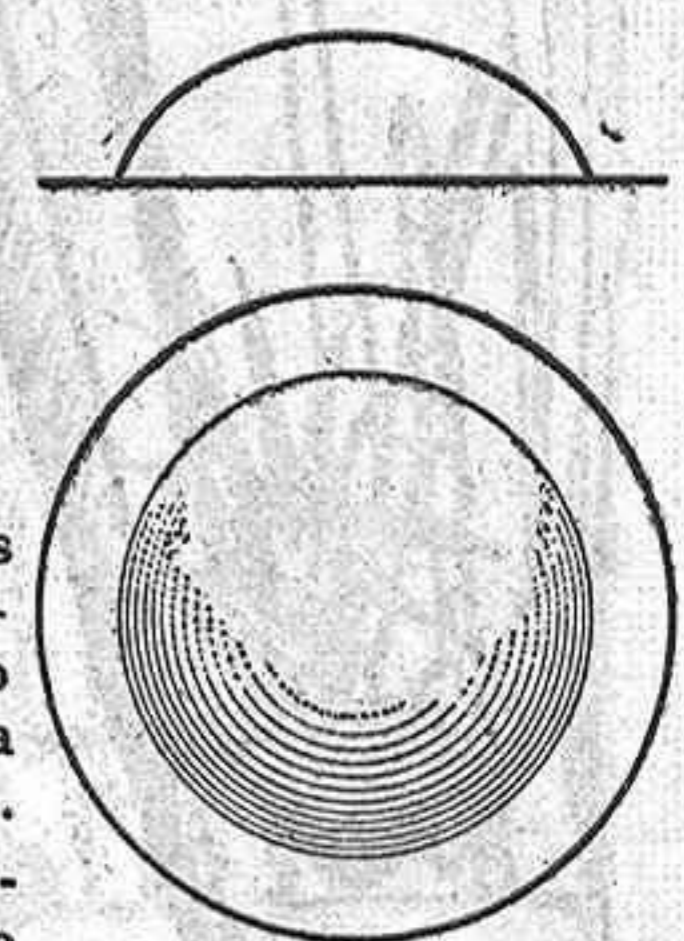
...presentan la ventaja de no entorpecer el miembro lesionado y de no afearlo cuando la parte enferma se encuentra en sitio visible.

...me agrada la facilidad de poderlos agujerear con un alfiler cuando no conviene el cierre hermético y creo también que por su precio tan económico, su empleo se vulgarizará rápidamente entre todas las clases sociales.

ELS CAPILLOS:

Fàcils i resistents

DIPOSITARIS: Vicente Ferrer y C.^a—Hijo de J. Vidal y Ribas—M. Dalmau y Oliveres—S. A. Clausolles—Pedro Homet y José Segalá.

Preu de la caixa amb 12 Capillos en qualsevol tamany 1'— ptas.
N.º 14.— Estoig especial per a vacunes amb 3 Capillos. 0'50

El millor remei per a curar el
ESTRENYIMENT CRÒNIC
I evitar les seves fatals conseqüències és el
LAXOL AMARGOS

Preclós regulador de les funcions gastro-intestinals
Purgant vegetal suau-Laxant perfecte-Depuratiu sens rival
27 anys de gran èxit. - Proveu-lo i vos en convencereu
De venda en les principals farmacies

!! !!
Si quiere saber Va donde se pagan mejor las ropas y trajes usados...

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Cólicos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA
LAMBICOTTE HERMANOS
Formina

PÍDASE foliote explicativo. - Muestras a los señores médicos
Agto. gen.: **S. NAVARRO**
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

La marxa al front

U que sab el meu fanatisme francòfil, em preguntà al anunciar-li la meua marxa al front de França si m'he inscrit, per ventura, voluntari. No, jo no m'he inscrit voluntari per covardia, exclusivament. Si trobés dintre meu la fè en la meua fermesa masculina, jo abandonaria als meus i m'allistaria sota la bandera, santa bandera de França. Però a les trinxeres, com al cel i a la gloria, són també molts els cridats i pocs els elegits. Solament uns quants homes nostres han rebut la emoció infinita de les batalles immortals. Nosaltres som el remat belant de la francolatría; ells, els cavallers sense por i sense taca.

Però tots en la guerra enorme som precisos: els soldats, els civils de la retaguardia i els neutres exaltadors. Aquelles paraules impereixedores d'En Forain: «Sobre tot que els paisans aguantin» entranyen tota la complexitat de la tragedia. El soldat és la força, els civils la voluntat i nosaltres la fè. Confiem en la victòria de França, plens d'aquella forta i primitiva credulitat dels humils que confien en Déu i les imatges miraculoses. Si els civils no aguantessim, els soldats defallirien, i si la confiança del món fós perduda per a la França, els paisans francesos creurien en el manament dels seus destins.

Per això crec que entre un *poilu* i nosaltres existeix una coincidència sentimental que esclata a les hores solemnes. Les depressions, els exaltaments, els dubtes, les engunies, la joia, són les mateixes a les trinxeres i a la Rambla. Direu que hi ha en els *poilus* la sang, però jo us diré que no solament de sang viu la França.

Si preguntéssim a un soldat intel·ligent què s'estimaria més, si l'auxili d'un fusell estranger o el d'una ploma, respondria que la ploma enraonadora i elogiosa. Un periòdic també és una trinxera i per Espanya corren *boches* que no maten i als que els francesos no poden embestir. Doncs per a aquest front som nosaltres. Que som els *ojalateros* de la guerra? Sí, més l'església és quelcom més que el sacerdot i l'altar.

Una vegada, En Rusiñol va dir al pendre comiat de

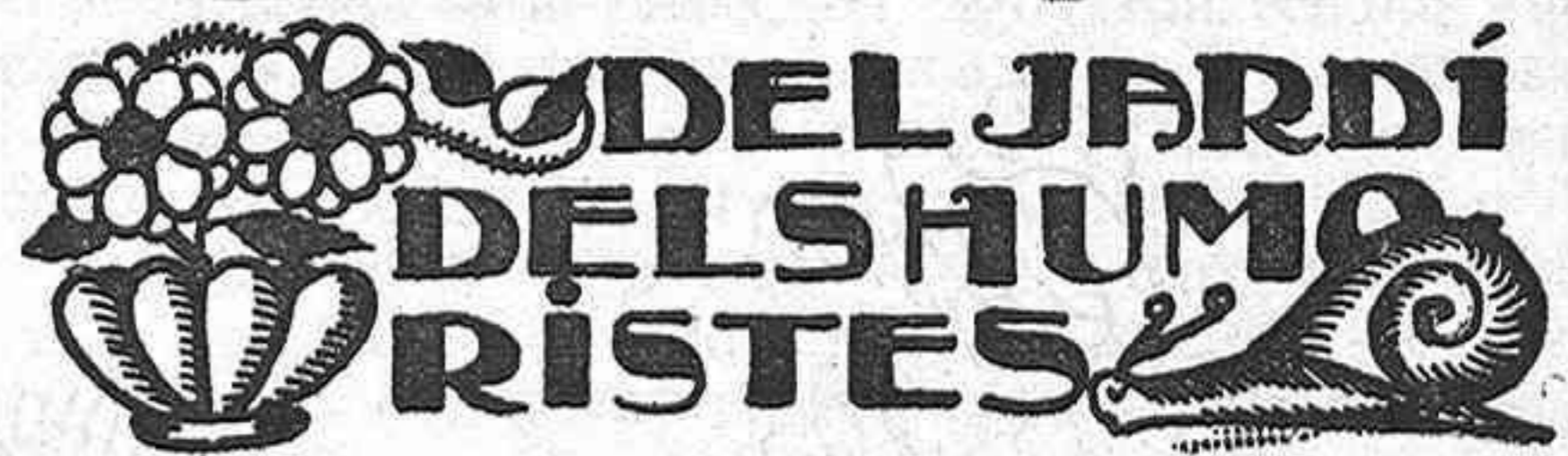
uns francesos: «Jo me'n torno a la meua trinxera de LA ESQUELLA». Doncs ara, la trinxera incruenta visita a la trinxera tràgica. L'ESQUELLA se'n va a l'front. Se'n va amb En Rusiñol, amb En Samblancat, amb l'Aguilar, amb el nostre editor don Antoni López.

Al costat de la curiositat emocional de presenciar la visió més extraordinària dels segles, porto la curiositat de l'espectacle que oferiran els nostres homes, i els escriptors madrilenys que ens acompanyen, davant del gran drama. Els anals de les campanyes de França de 1793, d'En Goethe, són força mediocres. Són una ressenya enumeradora i descriptiva, on l'esperit d'En Goethe sols apareix amb intermitències excessives. I En Goethe, observat i escoltat per un humil narrador ens hauria deixat d'aquells dies enormes, les paraules justes. Valmy, gairebé no és més que una descripció en les seves Memòries. Una descripció que salva la frase immortal: «Jo hi era».

En Rusiñol, En Samblancat i l'Unamuno, com veurà el front? No pas com el descriurà després, car ja allò serà literatura, sinó ¿quin donatiu ens farà els seus esperits davant del «fang sagrat» de les runes èpiques, dels soldats més que homèrics?

I allà dalt, ens espera En Jaume Brossa, el nostre *poilu* que llençarà frases i frases com una bateria retòrica. Un altre front. Ell serà la guerra i l'esperit de la guerra i si En Goethe tornés a trobar-se entre els prussians, ell, En Brossa, a través de la línia de foc, sostindria una polèmica.

PARADOX

El dinar del coronel

Una aventura de les més tristes i de les més dramàtiques acaba de ocórrer-li al coronel G., que comana un batalló de l'arma d'infanteria en el poble de N.

El coronel G. havia sigut convidat a dinar per la senyora X, l'esposa d'un dels personatges més eminents de la localitat.

Però heu-vos aquí, que a l'hora convinguda, el coronel, en el moment que anava a sortir de casa seva, se sentí fortament ferit per un terrible mal de queixal; un dolor espantós. Impossible intentar l'acceptació del convit; se donava a tots els dimonis, i es vegé precisat a renunciar al dinar de compliment.

Obligat, doncs, a restar al seu domicili, escrigué immediatament una carteta d'excusa i, cridant al seu orde-nança, va dir-li:

—Mira, Bernat; arribe't, amb un salt, a casa la se-

nyora X, carrer tal, número tants, i li entregues aquesta carta.

—I res més?

—Me portaràs el meu dinar, i provaré de empassar-me alguna cosa.

L'ordenança Bernat arribà a casa la senyora X i entregà la carta.

—Què més li ha dit el senyor coronel—fa la senyora—al veure que el soldat s'esperava.

—Oh!... m'ha dit que li portés el seu dinar, que ja dinaria a casa seva.

La senyora X, el seu marit i els convidats s'esqueixaren de riure.

—Està bé, està bé... Esperis doncs.

Ràpidament foren donades ordres al cuiner, i aviat carregaren al pobre Bernat amb una sèrie de fiambres, plats i caceroles, les quals exalaven una gaia oloreta d'exquisida minestra. També li donaren una ampolla de Burdeus i una de Xampany de bona marca.

El coronel, deliciosament sorprès al menjar la sopa i molt satisfet del primer plat, començà a meravellar-se de aquell menú de restaurant. De tal modo se'n marrvellà que acabà per demanar explicació de tot allò al ordenança.

En Bernat canta de plà i tot se descobreix.

Desesperat, el coronel, no sapiguent com subsanar aquell lapsus, diu al seu ordenança, donant-li diners:

—Té, vés, compra una hermosa toia de flors i portala immediatament a la senyora X.

Al cap d'una mitja horeta, l'ordenança tornà a casa del coronel i posà quatre duros damunt de la taula.

El coronel, altra volta sorprès, interrogà novament an En Bernat. Aquesta vegada amb molta més inquietut.

—La senyora X me'ls ha donat—exclamà tranquil·lament.—M'ha pagat el ram de flors.

Esverament del coronel.

—Però... desgraciat!... què has fet?... Còm ha anat això?

—Ja li diré... La senyora X, al rebre la toia, s'ha mostrat tota contenta, i m'ha donat una pesseta...

—I què?...

—Oh!... que jo, aleshores, li he dit: «Vostè's deu equivocar, senyora... No és una pesseta; són quatre duros.» I me'ls ha donat, i aquí els té.

De l'enrabiada que va pendre, el coronel encara geu.

GRANDJEAN

Predestinacions

En les estrelles estava escrit—diuen els alarbs. En les estrelles de Gualba, aquesta vegada. Perquè existien damunt d'aquest poble predestinacions eròtiques que's van complint i de les quals, ja fa temps, n'he estat testimoni.

En «Xenius» acaba d'oferir als seus íntims una lectura d'una titulada novela, *Gualba, la de mil veus*, recopilació d'uns glosaris estivals. En ella anuncia que's

ESCENES DE CARRER

—Fill meu!... què fas desgraciat!... No toquis això que hi ha el papu!

— Que no beus?... Què esperes?
— Espero... espero fondos d'un oncle de Mèxic.

publicaran uns capítols, que la direcció de *La Veu* censurà, impeding la seva publicació. Aquests capítols narren l'incest d'una pare i una filla. A *La Veu* ignoraven que el incest és pecat patrimoni de papes i de reis.

Però quina flaira afrodisíaca han posat els déus en els boscos de Gualba, per a que així contorbi als que an ells s'acosten? En els meus records, Gualba representa la més deliciosa de les funcions fisiològiques. Un meu amic, estudiant de Figueres, en un dels viatges de vacances i de tornada a Barcelona, va iniciar un idil·li, a la sortida de Girona. Els idil·lis improvisats en el tren, tenen un regust d'aventura sentimental i fegitiva que concentra en unes hores lo que en el repós ciutadà aconsegueix l'esforç de setmanes o de mesos. El tren va dient: aprofiteu-vos!, expremment aquesta passatgera ventura que va d'es-

tació a estació, i que finirà a la vostra arribada a Barcelona, mentint el vostre nom, el vostre estat, les vostres promeses, per a facilitar la conjunció; complia el manament del poeta que ordena estimar-se molt un moment i donar-se comiat desseguida. L'idil·li de l'estudiant se desenrotlla com un capítol de novela. En el vagó no anaven més que ells; el capvespre convidava a una dolça joia amorosa, l'estudiant parlava i mentia. Arribaren a Gualba, sortiren de Gualba encesos com el capvespre roig. I fou...

L'estudiant de Figueres, aposentat a Barcelona, quan en la seva llibreta de gastos inscrivía els que la seva carnal incontinenca l'ocasionava, posava sempre: Gualba, cinc pessetes; Gualba, deu pessetes. Amb aquell eufemisme, dedicat al record de les delícies de Gualba, amagava els seus pecats d'adolescent encès.

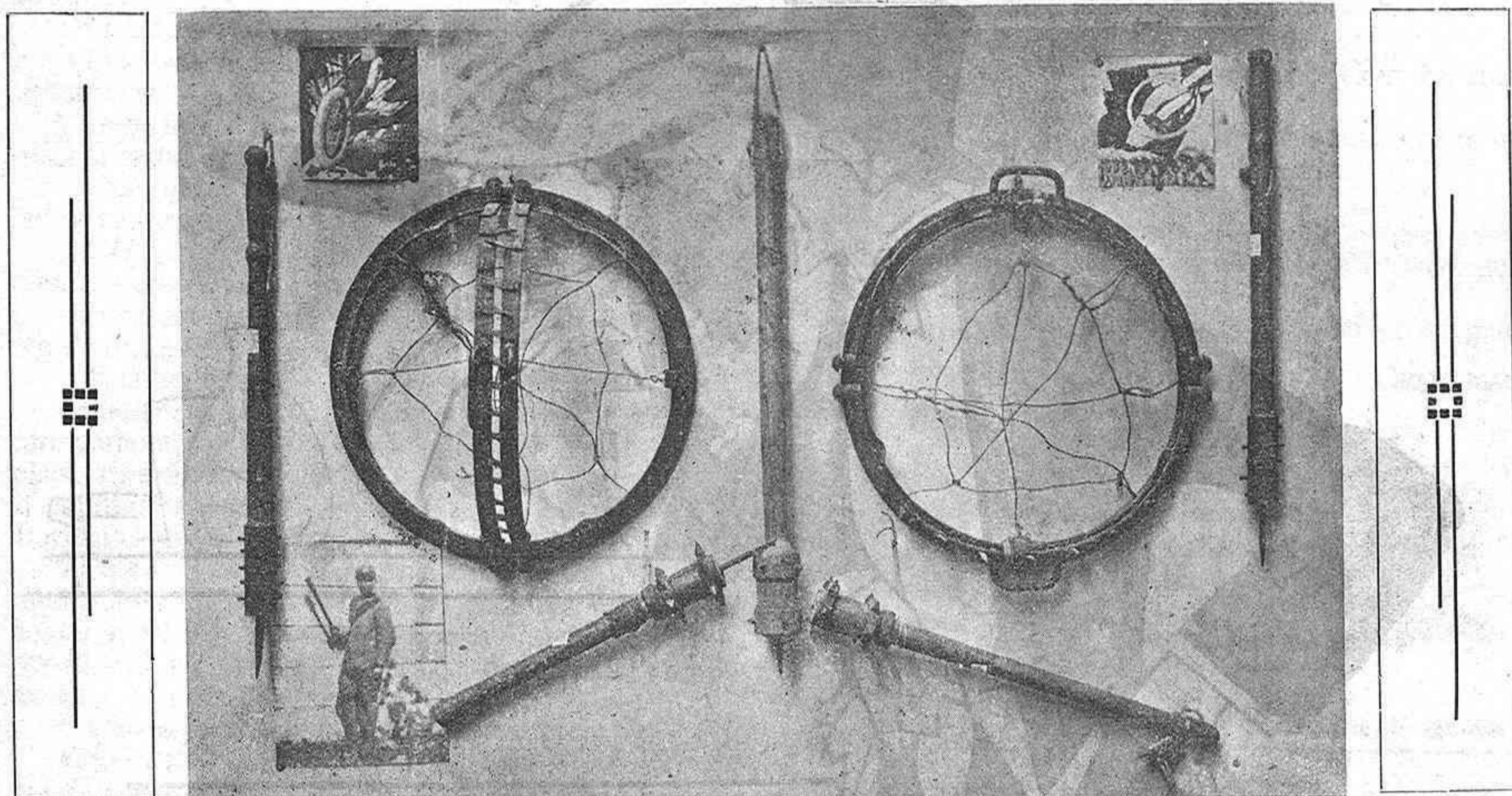
Ara En «Xenius» col·loca a Gualba les seves narracions incestuoses. I a fè que frisem per a llegir-les, ja que sabem ha fracassat per dues vegades la seva publicació a Madrid i en castellà. Primerament intentà publicar-les a *El Imparcial*. Un redactor del diari madrileny, gran cronista, preguntà an alguns amics què era això de *Gualba, la de mil veus*. Els amics el portaren a l'Ateneu, agafaren la col·lecció de *La Veu*, iniciant la lectura d'aquells glosaris. Al quart d'hora, l'escriptor madrileny exclamava:

—Prou!

Després, En «Xenius» intentà fós recollida la seva obra per la revista *España*. Curiositat dels d'*España*, llarga explicació dels amics barcelonins i repetició del

—Prou!

Ara s'anuncia la seva aparició en català. Cercarem els capítols de l'incest anunciat, i com que seràn una admirable pàgina, En «Xenius», per Gualba l'eròtica, després de passar pel nostre primer escriptor filosòfic, serà el nostre primer escriptor pornogràfic. Predestinacions...

LES MALES ARMES DELS AUSTRIACS (exposades en els aparadors de la casa PIRELLI Y C.)

Els artefactes rodons del mig són dues trapes que els austriacs col·loquen davant les alambrades, per a que els soldats italians s'hi enganxin les cames, lo qual els produeix horribles ferides. En el primer s'hi veu la trampa ja tancada amb les punxes creuades, donant clara idea del efecte que deuen produir. En el segon s'hi mostra la trampa parada.

Lo demés són diferents tipus de maces de ferro per a rematar ferits. Amb elles claven cops al cap dels soldats caiguts a conseqüència de ferides o desvanescuts a causa dels gasos asfixiants.

La fotografia de l'àngol inferior de l'esquerra és el retrat de l'oficial italià, que recollí aquells bàrbares armes austriacques.

La Bonaventura

Dos governadors ha tret la «Lliga», el de Càceres i el de Pamplona. En Plaja s'ignora perquè el destinen a Pamplona; En Sabater sí, marxa a Càceres, perquè és terra de suros.

En Plaja se diu Bonaventura; En Sabater, Bonaventura. La força del nom... En Ventosa se diu don Joan, nom de conqueridor, i En Rodés, Felip, «el acreditado don Felipe». Decididament el nom fa la cosa.

La portera

Aixís com no m'agradaria gens fer de porter, perquè és un ofici de gandul i, si algun defecte no tinc és aquest de la mandra, i seria un mal porter perquè si no tinc mandra tinc molt urc i no serviria per a treure'm la gorra a cada estadant que pugés o baixés i respondria amb mals modos als que volguessin sapiguer si viu a la casa don dallonces o el senyor daixonces (encara que això últim ho fan tots els porters, jo seria un mal porter), en

canvi, si fós femella, m'agradaria ésser portera. No per a instrucció dels altres, sinó per a la propia; de més batxillera no se'n trobaria cap en tot el pla de Barcelona.

Perquè, senyors, quan a un hom li agrada sapiguer tota mena d'histories i aventures, vigilar una casassa de aquestes dels Aixamplis, té d'ésser una delícia. Diuen que cada casa és un món; comteu lo que té d'ésser un pilot de cases com aquelles... un sistema planetari.

La portera, com que és qui passa els rebuts del lloguer, sab si l'amo de l'immoble va curt o va llarg de cèntims, segons la pressa que li dona pel cobro, i sab la situació econòmica dels llogaters segons lo que costa de arrencar-los-hi la mesada o el trimestre. Sab també si paguen al sastre a la bestreta o si a un tant mensual o si no el paguen de cap manera.

Ella és la confidenta de l'amiga del senyoret del principal, que va a deixar-li recados quan es troba sense pasta i no el troba a sol ni ombra. Sab pels diaris que reben, les idees que en política, religió, etc., professen tots els veïns. Aixís pot dir: «Tal és un burgès, té *La Vanguardia*; el del segon carlinot; gasta *El Correo*. El del primer pis? No creu en res, llegeix *La Publicidad*; el del segon és de la «Lliga», usa *La Veu de Catalunya* i el del tercer és un ximple que encara està suscrit a *El Poble Català*, diari que surt cada tres dies. En canvi riu quan al principal hi puja *El Progreso La Lucha* i *El País* i *Solidaridad Obrera*; ella sab prou bé que allí hi viu un regidor de la flamarada i que en cap més pis de l'escala es menja tant i tant bò.

Perquè això sí, unes coses pot sapiguer-les per deduccions, però altres les sab per confidències. Un servei d'espionatge, servit per innombrables raspes, la té al corrent de totes les coses i cosetes que ocorren en el sí de les famílies que habiten en els nius del colomar.

—Què hi ha, Quima?

—Ai! Francisca, quin tip de riure! El senyor i la vella s'han barallat perquè la vella li ha descobert un enredo. Ell no sabia on amagar-se.

—Pepeta!

—Deixi'm, Francisca; vaig corrent a la farmacia; estem de susto.

—Com?

—Sí; el promès ha desdonat a la senyoreta Julia.

—Agneta, a on vas?

—A fer posar les séptimes mitges soles a les sabates del senyoret; ja les aprofita, ja!

I aixís tot el dia. Les coses curioses que arriba a sapiguer la Francisca. Des de si el del segón segona s'ha tret la solitaria, fins a si els del tercer han suprimit la pilota de l'olla.

Té d'ésser una delícia fer de portera, sobre tot si cobres les teves pessetes i pots llogar una minyoneta que netegi les escales i fregui els llautons.

Un legionari andaluc explicava les seves heroicitats de guerra:

—Mireu si va anar de prim: una bala engegada pel meu fusell va atravesar un casc que un soldat alemany duia a la mà.

—Bé... i què?

—Home!... Imagine't si l'arriba a dur posat!

GLOSARI

PER ALS HOSTES GALLECS

La vostra dolcíssima terra, crià un poeta, Curros Enríquez, que fou un rossinyol ardit. En el brancam del arbre de la vostra patria, cantava així:

«Teño unha corda muda—n'a miña lira torva—com'on coitelo fera,—com'on tronido rouca.—Cando n'os meus ensayos—sona a compàs d'as outras,—por sobre min parece qu'os ceos se desproman.—De cada nota d'ela —un anatema chouta,—cal d'a satúrnea sangue—as furias espantosas.—Ninguén ouíu aínda—ás cántigas qu'entoa:—Detrás de min, quizayes,—o día que m'as oyan,—como detrás de Cristo—virán as xentes todas,—¡Hosana, cantando de xúbilo cheas,—Hosana o poeta que trai a boa nova!»

«Castigos pr'os verdugos,—pr'os mártires coroa,—consolo pr'os escravos—latexa n'esa corda.—Fustiga pr'os tiranos,—pr'os despotas argola,—n'ela dormenta o himno—grorioso d'os ilotas.—Si pr'a tocar cal quero—a tèt non chego forzas; si cand'a loita vaya—tropezo n'unha foxa, os que, cal eu, subides—a traballoosa costa,

MALBOROUGHT SE'N VA A LA GUERRA

La marxa dels homes de L'ESQUELLA al front.

cando chegués a cima—sagrada e vitoriosa,—¡Arpas que saudedes—d'a nosa patria a aurora,—d'a y arpa acordaivos que fúnebre queda—n'a noite d'o olvido xemindo sin goria!

Hostes gallecs:

Recordar-vos aqueixos versos de casa vostra i plorar amb el vostre poeta excels crec que és el millor salut que podem endreçar-vos des d'aquestes columnes.

XARAU

La dolcesa que més dura

Ara que ja no't veig, estàs en mí,
i en la pura quimera agosarada
recordo l'afalac de ta mirada
i el goig que ton amor me feu sentí.

En qualque sojornar del meu camí,
jamai ta advocació serà oblidada,
que ta beutat empírica i lloada
través mon averany me fa extremí.

Perquè més lleu me siga el sofriment,
reviu, així del somni el sentiment,
ungida en la virtut enfervorida,

que l'ansia del teu viure atolondrat
me porta un grat anhel insospitat
i et tinc com una imatge indefinida.

J. VIVES I BORRELL

LICEO

La darrera representació de *Il barbiere* valgué, dimecres passat, un nou triomf a la senyora Barrientos, que hi galejà amb tot esplendor les seves dots de rossinyol mascle, i als senyors Schipa, Mansueto i Azzolini.

Per a ahir, dijous, estava anunciada la primera de *Thaïs*, cantada per les celebrades artistes Ivonna Gall i Dubois i pels senyors Crabbé, Dubois i Giralt. Mirarem de donar-ne compte en el número de la setmana entrant.

ROMEA

Feia goig de debò, divendres passat, la sala d'espectacles del carrer de l'Hospital. Molta i bona concurrència i aquell bullir i aquella tensió nerviosa que són la característica de les estrenes sensacionals. Una obra nova original de l'Ignasi Iglesias, un autor consagrat que forma en el «triumvirat» de dramaturgs catalans, per força tenia d'interessar al públic de teatre, públic patriota en sa major part i predisposat, no cal dir-ho, a l'èxit i a l'indulgència plenaria. No obstant, la sinceritat ens obliga a confesar-ho, a pesar dels aplaudiments

prodigats al comediògraf, ben merescuts, *L'encís de la gloria* no respongué a l'espectació ni als bons auguris. Es un drama punyent, ombriu, que pesa en l'ànim de l'espectador com una pena negra, quan podria haver sigut una comedia optimista, enlairadora i reconfortant.

L'encís de la gloria és el drama dels fracassats, dels vells artistes fracassats, davant del viure esperançador i falaguer dels joves artistes sortosos i triomfadors. I al nostre entendre l'equivocació de l'Iglesias ha sigut donar una excessiva preponderancia als primers, en perjudici dels segons; i no per manca de voluntat inicial, sinó perquè, degut al seu temperament, no volem creure pas a la desconeixença d'un dels ambients que es necessitaven, s'ha anat enamorant en el transcurs de l'obra, més dels primers que dels segons. Així resulten tan poc fermes, tan escassament consistents aquells tipus de taller, alegres pintors de terrat que, sentits d'una altra manera, devien i podien aixecar l'esperit dels vençuts i reivindicar... tot lo que calia reivindicar per a que l'obra se alcés ben potent i ben valenta.

Aqueixes reflexions suggereixen a l'espectador, vista la obra aixís, en conjunt; i un no pot menys que recordar amb cert enyorament aquelles belles idealitats que s'enclouen en *La mare eterna*, en *Joventut*, en *Les garces*, i en tants i tants altres acerts de l'autor. Ara, en detall, el nou drama de l'Iglesias és bastant desigual; conté belleses indiscutibles, però també algun pecat imperdonable; les belleses corresponen al literat eminent i a l'expertíssim comediògraf; els pecats volem creure que en sa majoria provenen del temperament de l'artista; aquella amargor excessiva, aquella sátira no sempre justa, aquella idea senzillament cruel de l'home-anunci, no hi eren pas indispensables en un drama que vol ésser pura i exclusivament real. Dels tipus, apart del protagonista que estaria millor si no fós excessivament carregat i un xic amoral, els més ben descrits són el de la Rosaura, el del memorialista i el del germà de la marastra d'aquella.

Una obra, en fi, no mancada d'interès ni d'art que, al nostre entendre, amb tot i resultar un bon èxit de públic—que tant de bò continuï essent-ho—no afegirà a ben segur cap branquilló de llorer en el gloriós pel'legrinatge artístic de l'aplaudid dramaturg.

Els artistes *sabien* l'obra. La senyora Nicolau, de gest, molt bé; En Viñas, molt discret; En Mir, justíssim; En Giménez treient tot el partit possible del seu trist paper, i els altres... posant-hi el coll.

NOVEDADES

L'aconteixement de la setmana ha sigut la funció homenatge an En Santiago Rusiñol, amb motiu d'haver-se representat 50 vegades la seva comedia satírica *Gente bien*.

Davant d'un públic nombrosíssim i selecte, se reprissà la bonica comedia sentimental *El pati blau*, que obtingué una interpretació excel·lent. En Borràs, el gran artista de sempre. La senyoreta Vila, encarregada de la protagonista, estigué senzillament insuperable; tant de gest com de dicció aconseguí en aquell difícil paper, meravellosos acerts que la col·loquen a l'alçaria d'una gran actriu. Arrancà llàgrimes als espectadors amb la sobrietat i la justesa del seu art exquisit. Al caure la cortina, després del segon acte, tot-hom ho deia:—Aquesta xicota arribarà!... La felicitem i fem vots per a que aixís sia.

Gente bien, divertí com el primer dia. *L'envelat de baix*, un èxit.

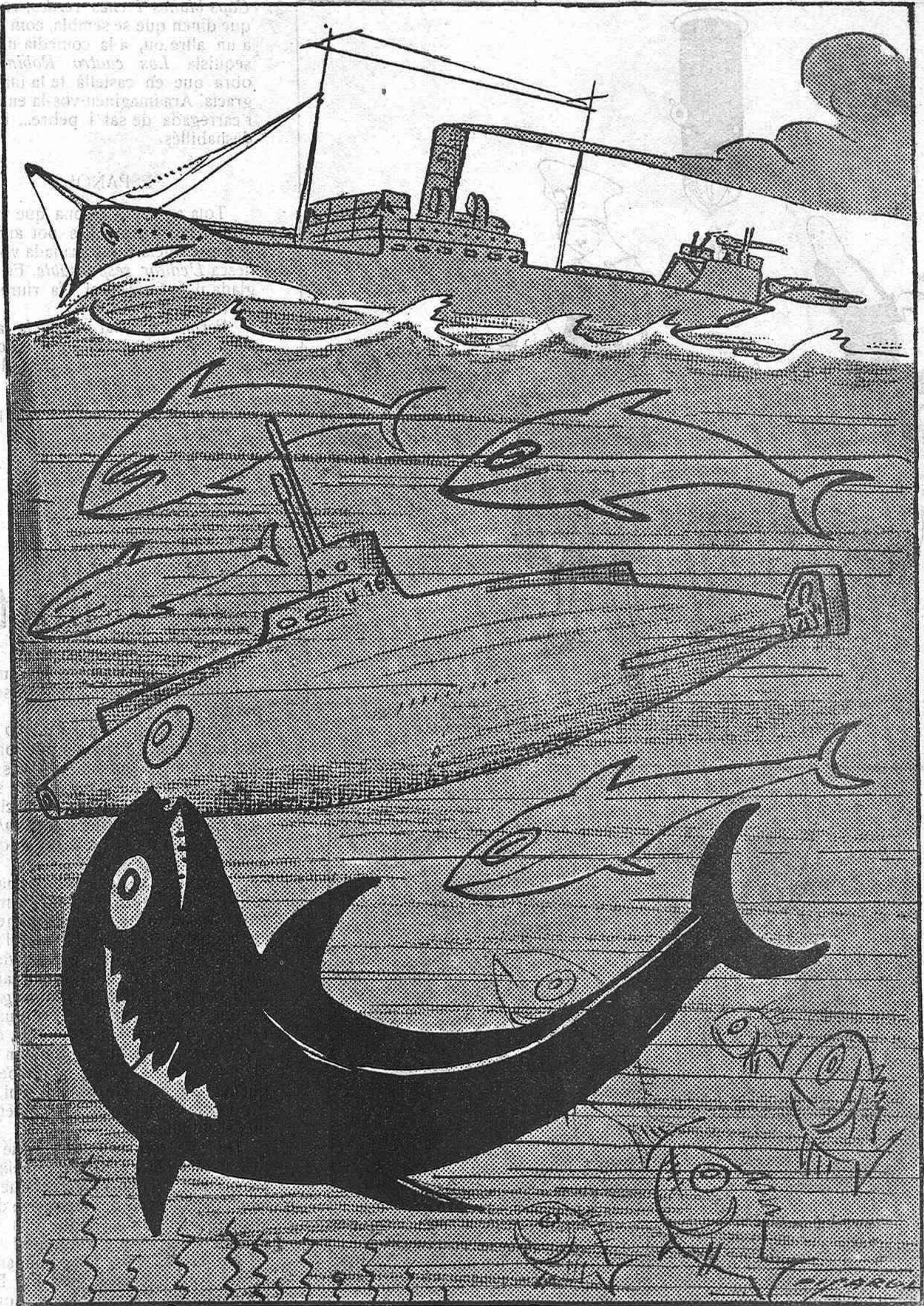
D'aplaudiments, no en vulguin més.

Llàstima que En Rusiñol, per trobar-se malalt, no pogués recullir-los de primera má.

Ahir, dijous, degué tenir lloc l'estrena de un drama en un acte i dos quadres, *Boi, el meravellós*, conte de Oscar Wilde, escenificat per En Casimir Giralt. Deixarem la revisteta per a la setmana entrant.

NUEVO

L'ultima novetat, a cà'n Santpere, ha sigut l'estrena de

ELS TAURONS PARLEN

— Guaiten, nois!... Un peix sense sang.
— No; millor podríes dir un peix de mala sang.

—Mitja hora de fer la mona
i ningú em paga el sopà.

El moço és bastant simpàtic,
pot sé ell me convidarà.

—Que ve o no ve?
—Oh! Hauria de sapiguer si em volen o no em
volen.

Caps blancs i cues verdes, vodevill que diuen que se sembla, com un ou a un altre ou, a la comedia muñoz-sequista *Los cuatro Robinsones*, obra que en castellà té la mar de gracia. Ara imagineu-vos-la en català i carregada de sal i pebre... i amb deshabilés.

ESPAÑOL

Tota aquella persona que vulgui que li facin pecigolles pot arribar-se a presenciar l'astracanada vodevil·lesca *L'editor responsable*. Es arreglada per En Mallol i fa riure per les butxaques.

Per a molt aviat s'anuncia la represa de aquell celebrat vodevill que's va fer tantes vegades: *Al rei li han tallat les ales*.

L. L. L.

Els deports

La vaga dels àrbitres de futbol va deixar-nos diumenge passat sense partits.

Aquests senyors del *Colegio Oficial* demanen, no augment de jornal, que ja tenen vinticinco pessetes per partit i és una bona retribució, sino garantia personal per a l'exercici del seu càrreg. El públic *las ha tomao* contra ells i no hi ha partit en que'l *referee* no rebi.

Verament la cosa és alarmant i convé posar-hi *coto*. Com? Primera ment instalant uns quants números de la guarda de seguretat amb l'instrucció de que qualsevol individu que durant el partit, salti al camp, me'l portin desseguida a la *cangri*. I segona, residenciant a uns quants àrbitres que són molt dolents, és a dir, enviant-los a que aprenguin un xic més a fer de jutge, ja que per a guanyar-se cinc duros no n'hi ha prou amb sapiguer tocar el xiulet de qualsevol manera.

De tots modos hauríem de fer distincions entre els que's queixen. Perquè hi ha senyors *referees* que no tenen gens de raó de queixar-se dels atropells del públic, ja que ells fan lo mateix, i això que són jutges!

No fà pas gaire temps un amic nostre fou interpelat per En Brú (*Don Paco*, d'agradable memoria) i per un altre senyor preguntant-li si era l'autor d'aquestes cròniques. La pregunta anava acompanyada de una actitud agressiva. Si arriba a dir

El pervindre dels còmics, segons un personatge del darrer drama de l'Iglesias.

que sí me l'empaiten. Ara, en canvi, es queixaran com els demés de si el públic els tira pinyols.

En el moment d'escriure aquestes ratlles no sabem la vaga com s'arreglarà. Però, sigui com sigui, ens sembla que amb les mides que apuntem al principi n'hi ha prou. I, apa! a tornar a fer Campionats. I si el *Colegio* no hi vol ser-hi que'l disolguin. Per a lo que serveix...

En vista de la vaga, el *Barcelona* i l'*Inter* jogaren un *match* amistós amb *referee* esquiol, que, naturalment, com a bon esquiol no'n sabia gaire. Empataren a 2 *goals* i bon profit. Tots contents i tots guanyant (que diria En Calvet, e. p. d.)

A les curses de cavalls s'hi han ficat ara els aficionats. Això vol dir que ja'ns familiaritzem. Allà En Cinnamond i En Monasterio i En Sanz fent de les seves. Com que són bons genets, gairebé semblaren professionals. La concurrència bon xic més animada.

Al mar, regates de iols per a debutants. Quins neòfits, filleta! Estiraven com uns dimonis.

Guanyà el R. C. Marítim el primer i segon lloc amb els potents equips Giner i Santa. El tercer quedà per al Club de Mar, que no pogué córrer més. Es clar, amb En Barsanedes! El quart també havia d'ésser pels del C. M., com és natural, però l'equip *Escamillo* se'n anà cap a la Barceloneta a *escalfar-se* i quan arribaren ja ho trobaren *fret*. La regata s'havia acabat.

Homes, neòfits, però no tant!

HIP

Un actor bastant dolent, però molt franc i molt sincer, sortia de l'estrena d'un drama.

I deia als seus amics de ressopó:

- Nois, avui he arrencat llàgrimes a l'auditori.
- De debò?... Se't felicita.
- Sí; ploraven perquè no'ls hi volien tornar els quartos.

Ratlles

Al estimat amic E. Graells C.

Al peu d'una masia a regadiu
que té com les masies secaneres
un portal ample, uns galls, una perdiu,
un rellotge de sol i unes figueres,
hi he passat una estona plascentment
deixant els cinc sentits a tota brida:
menjant, sentint, flairant, palpant, veient
a la Natura mare proveïda.

Uns presseguers mollaços duïen blancs
penjolls de fruit que's baden com portelles,
i endolcen goles, i aconsolen francs
xardors de pa, carn d'olla, arroz, costelles.

He vist sos morescars alts i florits
amb cada espiga plena embigotada,
he vist els rosegalls que hi fan, de nits,
les rates com conills, de la nierada.

He vist ses tomaqueres disputant
a la tardor sa fruita plena i sana,
aquells tomàtecs amples bescantant
al postre ric ses mels, cridant més gana.

He vist escarolaces en desmai
sense el jònc-cinturó que les cercoli:
no iràn al plat ni sofriràn l'esglai
de quatre gotes de vinagre i oli.

He vist carabaceres repartint
ses branques, carabaces setembrines
inflant-se en les verdices, com fugint
de lladres mans i pedres assassines.

He vist rems de panotxes, conillers,
peixos i ànecs nedant a la llacuna;

un burro al potre, uns porcs saragaters,
gallines i moixons, la parra bruna.

Feixos d'arrels, feixines d'esporgalls
que a l'ample llar seràn ardor i flames,
juntant les brases rojes d'uns boscalls
rostint, fumant, calant menudes rames.

Oh, la casa hortolana que he viscut
durant la tarde quieta i lluminosa,
amb una font que canta la salut
a besties i persones, sulfurosa.

A sota els sàlzers farts de vora el riu,
com una blava, fresca cabellera
de la masía, m'he sentit catiu
de la Musa més pròdiga i riolera.

Venía amb mi la Rosa, galantment
mostrant-me els sócs, els fruits, les bancalades
d'aquell terreny que sembren bàbrament
pare i germans tot l'any amb ses suades.

J. COSTA I POMÉS

ESQUELLOTS

Obeint a un *exhorto* del Jutjat de Huesca, dissabte a les dues 'de la tarde fou detingut, i empresonat poques hores després, el nostre amic Angel Samblancat.

Sentim el percañç del volgut company i el sentiment se torna rabia al pensar en l'arbitrarietat amb ell comesa.

Per cert que algú diari suposa males intencions an el senyor Die i Mas, i no hi ha tal cosa. ¿Quin interès podía tenir el secretari del Govern, en no deixar anar al front francès al valent escriptor?

Més aviat creiem que la barrabçada és obra d'algún policia a sou dels alemanys.

Entre amics:

—Estic molt amoinat. Tot el dia tinc la casa plena de gent que'm venen a importunar.

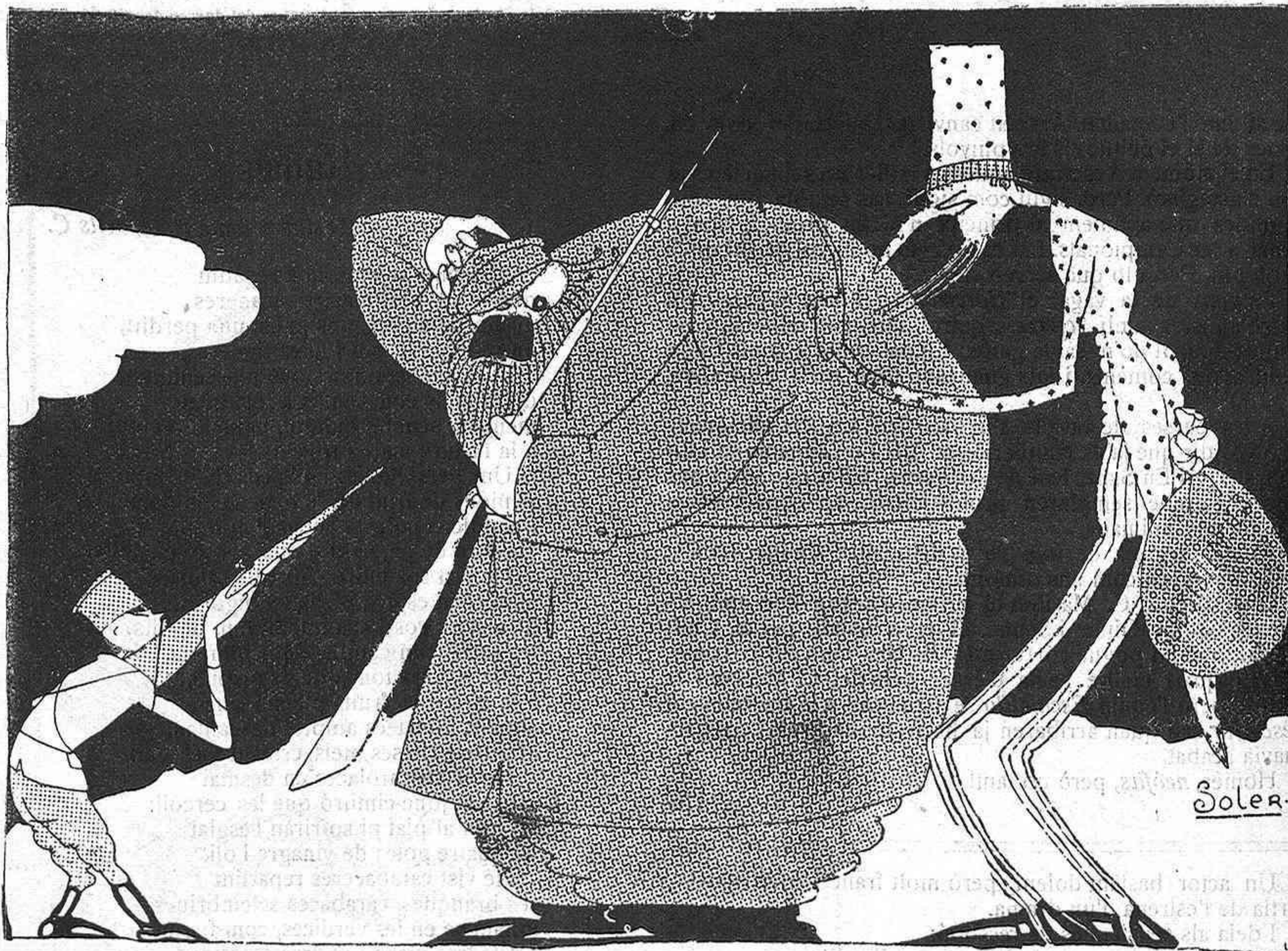
—Es molt fàcil desempellegar-ten'n: als pobres els hi deixes diners i als rics els en demanes. Ja veuràs com no tornen.

Els periodistes han donat un banquet an En Deschamps, el vell capità de barco.

Per què aqueix homenatge?

Es que tenen por que la nau se'ls en vagi a pico i festegen als bons mariners?

Es que han perdut la carta de navegar?

LA PAU DE RUSSIA

El ianqui — Si deixes el fusell, no menges!
El japonès. — Si deixes el fusell, rebs:

Encara que sembli mentida, en plè segle xx i en una població de l'importància de Barcelona, cada nit surten fantasmes en un o altre dels nostres arrabals.

L'altra nit va sortir-ne un al cap-d'avall de la Granvia, a prop de la Plaça Monumental.

Ja ho veig. Serà algún bromista aficionat a toros que vol preparar la malestrugància al *Gallo*, i es practica en provocar *espantás*.

Una nova que retallo dels «sucsesos» del dilluns:
«Ayer, en la calle de Amalia, un individuo intentó robar un jamón.»

Naturalment, varen detenir al lladregot.

Altra vegada, en comptes d'un *jamón*, que robi una *jamona*.

Les *jamones* acostumen a deixar-se robar impunement.

El ja famós coronel Márquez ha sigut nomenat President honorari de la Junta de Defensa de Correus.

Volen fer el favor de dir-me:

Què tenen que veure els botons de nàcar amb les Quatre Tèmpores?

Un fulano va entrar l'altre dia a una xacolateria del carrer Nou. I tot prenent la lleteta va tenir el mal gust de morir-se.

Això passava a les nou del matí i a les vuit del vespre encara no havien retirat el *calabre*.

Pobre xacolater!

D'això se'n pot dir carregar amb el mort.

Llegeixo:

«Un niño de catorce años penetró ayer en un piso de la calle de Bailén llevándose alhajas y dinero.»

Visca el cine!...

Ve't-aquí que l'amo d'un acreditat hotel de la Rambla se'n va un dia a trobar al de un bar del davant i li prega amb molts modos que no toqui el piano elèctric a les tantes de la matinada perquè els hostes se queixen. L'altre li respòn que no sab que'l toquin però que ja ho vigilarà.

A l'endemà la mateixa comèdia.

—Faci el favor...

—Però si no... Noi que tocareu anit?

—No senyor.

—Ja ho veu.

—A mi que m'explicarà? Faci el favor i acabem.

I aixís un dia i un altre dia fins que l'amo de l'hotel se cansa i cita a l'altre. Davant del jutge tornen al que si, que no inacabable. Al fi l'amo del bar tingué una pensada i convidà al jutge i a l'amo de l'hotel a pendre un doble a casa seva. Acudiren; a les dues gran concert però no era el piano del bar, era el de l'hotel el que tocava.

L'hosteler no savia on ficar-se i el jutge li tingué de retreure allò de la palla an els ulls del veí i la viga en els seus.

Els boches de *El Dia Gráfico*, publiquen un article titulat «Pobre Francia». Mercès per la llàstima senyor elefant, però miri nosaltres no som tan generosos i diem: «Maleïda Alemanyà; Déu ens dongui vida i salut per a veure't vençuda i esquarterada». Amen.

Al Tribunal Suprem hi ha hagut un plet per a veure si els metges podien fer de dentistes sense tenir ademés el títol de cirurgia-dentista.

Que ho vagin a preguntar al Noi de Tona. Segurament contestaria:

—Els metges i un servidor.

La brometa del dimarts realment fou molt pesada, i no ho diem pas per la fredassa que feia impropia del Novembre sinó per la manca de claror. De dia, diguem-ne de dia, una gran nuvolada tapant el sol ens tingué casi a les palpentes i al arribar la nit molt esperada per a poguer llegir i escriure a llum del gas ens trobàrem amb que el gas no s'encenia i si s'encenia no feia claror ni escalfor.

A l'endemà sortí el Sol però el gas no s'encengué tampoc. Ara tornaran a pujar les espelmes.

Fins ara teniem la Setmana de Passió, la Setmana Santa, la tràgica, la gloriosa, la dels Barbutos, la mala i la dels tres dijous, però els de la Lliga que no s'accontenten mai se n'han inventat una altre: la gallega.

I el mal és que tot és començar, aviat tindrem la valenciana, la malaguenya, la de l'alcarria, dolça com la mel i la sevillana més falsa que les pessetes.

I d'allò del maletí, què?

D'allò del maletí res.

Només s'han posat en clar dues coses trascendentals: que, a judici de la nostra experta policia, tot lo que roben els lladres, si an ella li dona la gana es troba; però que lo que troben les persones honrades s'ho queden i no se'n canta mai més gall ni gallina.

Bravíssim!

I s'ha posat en clar també la vanitat inaudita de certa classe de gent.

Nota bene.—En el maletí s'hi han trobat més joies de les que hi havia posat la senyora del ministre. I a l'autor de la troballa se l'ha processat.

Per haver-n'hi posat de més?

Notes de Casa:

De la «Schola Orpheonica» havem rebut una «Gazetilla pregada», dient-nos que els concerts populars matinals que tenia anunciats al teatre «Cómico», per als dies 2, 16, 30 de desembre i 6 de gener, d'acord amb l'empresa de dit teatre i per coincidir el primer dels concerts esmentats amb el que té de donar al teatre de «Novedades» l'eximi violinista En Marius Mateo, s'han substituït per tres concerts que tindran lloc els dies 16, 30 de desembre i 6 de gener.

Ferèstec: Rebut i *merci*; anirà a l'ALMANAC DE LA CAMPANA DE GRACIA.—Slei: Lo mateix li dic.—L'Ebis: M'han dit que allò ja era publicat. No hi ha dret!—J. Sistachs: L'articlet sembla molt ben observat, però no és prou literari.—M. Sembrasembrada: Ni amb la reforma del final no m'acaba d'agradar.—M. Cardona: El xistu no és gaire nou i, la forma en que vostè intenta servi.r-lo, és molt descuidada.—K. Rai: Ho sento, però no és prou interessant.—Anselm Gómez: Bastant incorrecte.—Marià Amat: Doncs, miri, per sè un sonet m'ha semblat molt dolentet.—J. March: Poca cosa.—Pagès de Sant Andreu: Els dibuixos han d'ésser a la ploma, en tinta xina i mai retallats ni copiats dels figurins de modes.—J. V. i B.: Rebut i moltes mercès.

ARTRITISMO · REUMA · GOTA PIPERAZINA DR. GRAU

**CALÇATS FINS
I ECONÒMICS
DE TOTA MENA**

**LA FRANCO ESPAÑOLA
ESCUDILLERS, 25
BARCELONA**

MENSAJERO BARCELONÉS

ESCRIPTORI PÚBLIC

S'admeten cartes en llista

Repartiment de cartes, circulars, esqueles i petits paquets

Avisant-nos per telèfon es passen a recollir a domicili, cartes i petits paquets per a on convingui

Places del Beat Oriol
i del Pi, núm. 10
TELÈFON A 4499

ESTEVE RIERA
Confiter i Pastisser

Pa de luxe

**RAMBLA D CANALETES 911
TELÈFON. A. 2766
BARCELONA**

Refectorium

Brasserie

Pâtisserie

Guillerie

Rambla del Mig, 36-38
:: Telèfon A 4646 ::

COMPAÑÍAS DE SEGUROS MARITIMOS

LA HELVETIA - San Gall (Suiza)

Compañía Anónima fundada en 1858

Capital social Fr. 10.000.000

» desembolsado » 2.000.000

Fondo de reserva » 2.063.300

ITALIA (Genova)

Sociedad Anónima fundada en 1782

Capital social Liras 8.000.000

» desembolsado » 1.000.000

Fondo de reserva » 2.000.000

Sucursal española establecida en 1883

Director: ANTONIO CALCAGNO

J. A. Clavé, 9, 1.º 1.ª

BARCELONA

NOTA: Estas compañías trabajan en España mancomunadas

AGENCIA DE ADUANAS

— Transportes Internacionales —

Tráfico VINOS a Port Vendres, La Nouvelle y Cette

SEGUROS MARÍTIMOS Y GUERRA

Fernando Roqué, S. en C.

Teléfono 2787 Direc. teleg. y telef.: FERNANROQUE

Rambla Sta. Mónica, 4, 1.º - Barcelona

GUILLERMO PATTBERG

Importador de Maquinaria de toda clase, Hierro, etc. :: Fabricante de Guarniciones para Oardas

Teléfono 634 - Direc. tel.: Pattberg Cortes, 649, ent.º **BARCELONA**

BLOKS NOTES

a DEU cèntims

**BAZAR UNIÓN :: Unió, 3
BARCELONA**

Bazar de la Unión

ÚTILS PER A ESCRIPTORI
TINTES CLASSE SUPERIOR
IMPRESIONS COMERCIALS

Carrer de la Unió, 3 - Barcelona

Talonaris
PER A LA RIFA DE NADAL

BAZAR DE LA UNION * Unió, 3 - Barcelona

PÍDASE EN TODAS PARTES

LICOR BREA MÚNERA

CONTRA

-CATARROS
-TOSOS-BRONQUITIS
-EXPECTORACIONES
-ASMA Y DEMAS AFECIONES DEL
-APARATO RESPIRATORIO

LABORATORIO MÚNERA
CASA FUNDADA EN 1875
BARCELONA

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2

TELÉFONO 4115

Dimecres, dia 5 de desembre, es posarà a la venda

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA ALMANAC

PER LA 1918

Magnífica coberta impressa a varies tintes, deguda al llàpç del conegut dibuixant **PORTA**

Il·lustració esplèndida per lo bo i millor dels nostres ninotaires

Escrit pels més notables escriptors de la nostra terra

Tots els compradors del popularíssim **Almanac de L'Esquilla** podran embellir la casa amb dotze **magnífiques oleografies** que en conjunt representen **els mesos de l'any**

Aquestes dotze oleografies van incloses dintre l'ALMANAC en una forma que permetrà el poguer-les enquadrar sense que el llibre s'hagi de fer malbé. :-:

Preu com sempre UNA pesseta

EL AÑO EN LA MANO

Almanaque-enciclopedia de la vida práctica, para 1918

Todo comprador tiene derecho a una participación a un billete de la Lotería de Navidad

Edición económica. Ptas. 1'50

Edición de lujo Ptas. 2'—

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

ELS MINISTRES CATALANS

— Que tens, noi, que estàs tan desvetllat?
— Res; pensava que, per a dormir bé, no hi ha com els llits de casa.